

Handlingsplan mot droger i gymnasieskolan.

Örebro kommun, gymnasienämnden.

PROGRAM

Uttrycker värdegrund och önskvärd utveckling av verksamheten.

POLICY

Uttrycker ett värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

STRATEGI

Konkretiserar ett program eller en policy och utgör en grund för Prioritering.

HANDLINGSPLAN

Beskriver konkreta mål och åtgärder.

RIKTLINJER

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande.

Beslutad av Gymnasienämnden 2021-05-24, § 49

Dokumentansvarig på politisk nivå: Gymnasienämnden

Dokumentansvarig på tjänstemannanivå: Verksamhetschef gymnasiet

Innehåll

Inledning	4
Ansvarsfördelning	4
Uppföljning	5
Centrala begrepp.....	5
Gymnasieskolans arbete för att minska efterfrågan på droger.....	5
Gymnasieskolans arbete för att minska tillgången till droger.....	6
Rutiner för dig som elev.....	6
Rutiner för dig som personal	6
Anmälningsskyldighet.....	7
Disciplinära och särskilda åtgärder	7
Råd och stöd till elever och vårdnadshavare	8

Inledning

Arbetsmiljön i Örebro kommuns gymnasieskola ska vara trygg och trivsamt. Det är en av flera viktiga faktorer som skapar förutsättningar för lärarna att utföra sitt uppdrag och för eleverna att nå bästa möjliga resultat.

För att arbetsmiljön ska vara trygg och trivsamt ska gymnasieskolan vara drogfri. Med drogfri menar Örebro kommun att gymnasieskolan ska vara fri från alkohol, narkotika och dopningsmedel. Det är inte tillåtet, vare sig för elev eller personal, att vara påverkad under skoltid.

Varje person har ett eget ansvar att hålla gymnasieskolan drogfri genom att följa svensk alkohol- och narkotikalagstiftning¹. Det är dock inte bara den enskilda personen som är ansvarig, utan också skolan som verksamhet. Detta eftersom gymnasiet, på samma sätt som Örebro kommuns övriga verksamheter, har till uppgift att utveckla och bedriva ett aktivt drogförebyggande arbete. På så vis bidrar Örebro kommun och gymnasieskolan till att vi i Sverige gemensamt kan nå de nationella målen för folkhälsan.

Enligt Örebro kommuns Strategi med fokus på förebyggande arbete mot alkohol, narkotika, dopning och tobak² utgör insatser för att skydda barn och unga mot eget och andras skadliga bruk av droger grunden för det hälsofrämjande och förebyggande arbetet. I det arbetet ingår bland annat insatser för minskad tillgång och efterfrågan. Handlingsplanen bygger på ett kunskaps- och erfarenhetsbaserat arbetssätt.

I den här handlingsplanen beskrivs hur Örebro kommuns gymnasieskola, arbetar för att minska tillgången till och efterfrågan på droger. I handlingsplanen finns också rutiner som beskriver hur elever och personal ska agera om de misstänker användning, förvaring eller försäljning.

Ansvarsfördelning

Gymnasienämnden och Förvaltningen för utbildning, försörjning och arbete (FUFA) ansvarar för innehållet i den här handlingsplanen. Handlingsplanen ses över och justeras en gång varje år för att säkerställa att den är aktuell och anpassad efter gällande lagar och förordningar, övriga riktlinjer och gymnasieskolans behov. Dokumentansvarig på tjänstemannanivå är verksamhetschef på gymnasieskolan.

Varje rektor ansvarar för att arbetet som beskrivs i handlingsplanen mot droger bedrivs i den egna verksamheten. Rektor ansvarar också för att elever, vårdnadshavare och skolans personal har kännedom om och tillgång till handlingsplanen.

Elever och personal ansvarar för att följa de rutiner som beskrivs i handlingsplanen.

---

¹ Narkotikastrafflagen, SFS 1968:64

² Örebro kommun, Ks 713/2014

Uppföljning

Gymnasienämnden och FUFÄ ansvarar för att följa upp handlingsplanen och effekten av det arbete som genomförs. Uppföljningen görs årligen och en analys görs av resultatet som ligger till grund för eventuella ändringar i de arbetssätt och rutiner som handlingsplanen beskriver. Uppföljningen sker i anslutning till att handlingsplanen revideras.

Centrala begrepp

Med droger avses i den här handlingsplanen alkohol, narkotika och dopningsmedel.

Narkotika avser cannabis, opiater, centralstimulerande medel, hallucinogener, icke medicinsk användning av läkemedel och nya psykoaktiva substanser (NPS). Ett narkotikaklassat preparat är enligt narkotikastrafflagen förbjudet att tillverka, transportera, överlåta, konsumera eller ens inneha för annat än medicinskt och vetenskapligt bruk.

Dopning avser icke medicinsk användning av hormonpreparat och andra droger i syfte att höja sin prestationsförmåga. I Sverige används begreppen doping som går tillbaka till idrottsrörelsen och doping utifrån en rättslig kontext.

Gymnasieskolans arbete för att minska efterfrågan på droger

Alla elever som börjar gymnasiet får ta del av en informationsfilm om konsekvenserna av att använda cannabis. Syftet är att ge kunskap för att tydligt kunna ta avstånd från droger.

Alla vårdnadshavare får information om konsekvenser av att använda cannabis, vikten av att agera som vårdnadshavare och var man kan få stöd om man är orolig för att ens ungdom använder narkotika. Informationen ges i form av en film som visas på föräldramöten under inledningen av åk 1.

På varje skola ska elevhälsoteamet (EHT) vara insatt i, och kunna förmedla, hur skolan agerar vid misstänkt droganvändning och hur elev och vårdnadshavare kan få stöd. EHT kan ge lärare och personal stöd i det hälsofrämjande och drogförebyggande arbetet.

Gymnasieskolan samarbetar med *Maria Ungdom, skolverksamheten* med regelbunden utbildning av personalen i gymnasieskolan enligt programmet ”Cannabis på schemat”. Utbildningen syftar till att ge lärare kunskap att med trygghet kunna undervisa om cannabis. Syftet är att stärka de elever som inte använder droger och ge de elever som är tveksamma till användning av droger kunskap om cannabis. Målet med utbildningen är att öka andelen elever som inte använder cannabis och andra droger. Annan personal inom gymnasieskolan kan också ta del av utbildningen ”Cannabis på schemat”.

Vårdnadshavare till elever som genomgår ”Cannabis på schemat” kommer erbjudas möjligheten att få en kunskapsuppdatering och reflektion kring drogers negativa följder. Detta görs av *Maria Ungdom, skolverksamheten* i samarbete med undervisande lärare.

Gymnasieskolans arbete för att minska tillgången till droger

För att minska tillgången till droger i gymnasieskolan samarbetar Örebro kommuns gymnasieskola med Polisen. Polisen genomför sökning med hund i skolans lokaler, med regelbundna intervall, i den utsträckning polisens resurser medger. Genomsökningarna gör det svårare att oupptäckt använda, förvara eller sälja droger i gymnasieskolan. Syftet är att få fler att avstå från detta vilket bidrar till minskad tillgång.

Alla droger som tas med till skolans lokaler beslagtas. Är det alkohol eleven tagit med sig tas denna om hand av lärare eller rektor. Alkoholen kan bara hämtas på skolan av vårdnadshavare och lämnas aldrig ut till omyndig elev. Om det är andra droger än alkohol eleven tagit med till skolan kontaktar rektor, eller en person som rektor utser, polis och vårdnadshavare. Drogerna tas om hand av Polisen.

För att ytterligare minska tillgången till droger i gymnasieskolan har Örebro kommun tagit fram tydliga rutiner för hur elev och personal ska agera om de misstänker användning, förvaring eller försäljning av droger i gymnasieskolan. Dessa rutiner beskrivs i följande avsnitt.

Rutiner för dig som elev

Om du misstänker att en annan elev är berusad, luktar alkohol, är drogpåverkad eller säljer droger ska du:

- kontakta personal på skolan så snart som möjligt. Agera aldrig på egen hand!

Rutiner för dig som personal

Om du misstänker att en elev är berusad eller luktar alkohol ska du:

- omedelbart informera mentor eller rektor.

Om varken mentor eller rektor kan nås, ska du själv genomföra de tre punkterna i nästa stycke ”Mentor och rektor ansvarar för att”, se nedan. Genomför samtalet med eleven tillsammans med en kollega. Informera mentor och rektor om händelsen så snart som möjligt.

Mentor och rektor ansvarar för att:

- genomföra samtal med eleven.
- informera vårdnadshavare direkt, om eleven är omyndig. Om eleven är myndig, informera vårdnadshavare om eleven ger sitt samtycke till det.
- avvisa eleven från skolan och se till att eleven omhändertas på ett tryggt sätt.

Mentor ansvarar för att:

- genomföra uppföljningssamtal med eleven vid senare tillfälle.

Om du misstänker att en elev använder narkotika eller dopningspreparat ska du:

- omedelbart informera rektor.

Rektor, eller den som rektor utser, ansvarar för att:

- samråda med elevhälsan.
- göra en kartläggning av elevens skolsituation och eventuella tecken på missbruk.
- omgående ordna ett möte med elev, vårdnadshavare och *Maria Ungdom, skolverksamheten*, som erbjuder elev och vårdnadshavare fortsatt stöd. Läs mer under rubriken ”Råd och stöd till elever och vårdnadshavare” nedan.
- uppföljningssamtal genomförs.

Beslut om eventuell avstängning av eleven fattas av rektor och fastställs av *Gymnasienämndens utskott för avstängning*.

Om du misstänker försäljning av droger eller andra brott ska du:

- anmäla det till polisen på telefon 114 14. Vid pågående brott och akuta situationer ring 112!

Brottsmisstanken kan leda till att polisen fattar beslut om att agera omedelbart.

Anmälningsskyldighet

Om det finns misstanke om att en elev far illa är gymnasieskolan skyldig att genast anmäla det till Socialnämnden.³

Om det finns misstanke om att elev under 18 år far illa på grund av drogproblematik/missbruk eller kan befaras fara illa av andra skäl ska en anmälan alltid göras till *Myndighetsverksamheten IFO, utredning ungdom*.⁴

Disciplinära och särskilda åtgärder

Om en elev är påverkad av droger i skolan får rektor fatta beslut om omedelbar avstängning av eleven enligt 5 kap. skollagen (2010:800) och Örebro kommuns trappa för disciplinära och andra särskilda åtgärder⁵.

³ 14 kap. 1§ socialtjänstlag (2001:453)

⁴ IFO är en förkortning av individ och familjeomsorgen inom socialtjänsten.

⁵ 2011, bilaga 1

Råd och stöd till elever och vårdnadshavare

När personal på gymnasieskolan är orolig för att ungdomen använder narkotika kan eleven bli aktuell för *Maria Ungdom, skolverksamheten*. I samråd med rektor kontaktar representant från skolans elevhälsoteam *Maria Ungdom, skolverksamheten* för att säkerställa deras medverkan på det möte med elev och vårdnadshavare som skolan kallar till.

Skolan kallar till möte där rektor, representant från elevhälsoteamet och *Maria Ungdom, skolverksamheten* närvarar tillsammans med ungdom och vårdnadshavare, om ungdomen är under 18 år, annars endast med ungdomen. Myndig elev väljer själv om ytterligare stödperson, exempelvis förälder, ska delta vid detta möte. Ungdom och vårdnadshavare får när mötet hålls veta att det finns oro för att eleven använder narkotika. Frågor och oro kan mötas och hanteras direkt.

Maria Ungdom, skolverksamheten presenterar sin verksamhet och vad de kan vara behjälpliga med och erbjuder ungdomen att lämna ett urinprov. Urinprovet lämnas frivilligt. Om vårdnadshavare och ungdom samtycker lämnas i direkt anslutning till mötet ett övervakat urinprov i *Maria Ungdoms* lokaler.

Om urinprovet är negativt erbjuds ungdomen att vid ytterligare två tillfällen lämna urinprover när *Maria Ungdom, skolverksamheten* kallar, för att i möjligaste mån säkerställa att ungdomen inte använder narkotika. Vid ett positivt prov erbjuds ungdom och eventuellt vårdnadshavare stödsamtal och urinprover i maximalt sex veckor. Om situationen efter detta inte förbättrats krävs beslut om bistånd av *Myndighetsverksamheten IFO, utredning ungdom* för fortsatt stöd och behandling.

Om ungdom eller vårdnadshavare inte samtycker till att lämna urinprov åligger det skolan att ansvara för att vidare motivera till samarbete och göra en anmälan till socialtjänst vid oro.

Vårdnadshavare kan också höra av sig direkt till *Maria Ungdom, skolverksamheten* om oro finns för att deras barn använder narkotika. Också i dessa fall kan *Maria Ungdom* erbjuda råd och stöd i maximalt sex veckor och vid behov av fortsatt behandling krävs biståndsbeslut av *Myndighetsverksamheten IFO, utredning ungdom*.